

8. מיכה פרק ו, ו-ח

(ו) בְּמִוֶּה אֶקְדֶּם ה' אֶכְפֹּף לְאַלְקֵי מְרוֹם הָאֲקָדְמָנוּ בְּעוֹלוֹת בַּעֲלִים בְּנֵי שְׂנֵה:
(ז) הַיְרֵעָה ה' בְּאַלְפֵי אֵילִים בְּרִבְבוֹת זֶזְלֵי שִׁמֹן הָאֵתָן בְּכוּרֵי פְשִׁיעֵי פְרִי בְטָנוּ
זוֹטָאת נְפִישִׁי: (ח) הַיֵּיד לֶךְ אֲדָם מִזֶּה טוֹב וּמִזֶּה ה' הוֹרֵשׁ מִפֶּה כִּי אִם עֲשִׂיתָ
מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת זֶסֶד וְהִצַּנְעָה לְכַת עִם אֲלֹקֶיךָ: פ

9. ויקרא פרק ב פסוק א

וְנִפְשֵׁי כִּי תִקְרִיב קָרְבָן מִזֶּזֶה לַה' סִלַּת יְהִיָה קָרְבָנוּ וְיִצַק עֲלֶיךָ שִׁמֹן
וְנָתַן עֲלֶיךָ לְבִנְיָה:

10. תלמוד בבלי מסכת מנחות דף קד עמוד ב

אמר ר' יצחק: מפני מה נשתנית מנחה שנאמר בה נפש? אמר הקדוש ברוך הוא: מי דרכו להביא מנחה? עני, מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני

11. ספורנו ויקרא פרק א

(ב) אדם כי יקריב מכם. כי יקריב מעצמכם בידוי דברים והכנעה על דרך ונשלמה פרים שפתינו (הושע יד, ג) וכאמרו זבחי אלקים רוח נשברה (תהלים נא, יט), כי אין חפץ בכסילים המקריבים בלתי הכנעה קודמת, וכבר אמרו ז"ל מכם ולא כלכם, להוציא את המומר

12. רש"י הירש ויקרא פרק א

תחילה הזכיר "בהמה", שמשמעותה הרחבה כוללת את כל עולם היונקים - חיה בכלל בהמה. אחר כך צמצם את הכלל והעמידו על בקר וצאן. והרי כאן מידת כלל ופרט - ואין בכלל "בהמה" אלא מה שבפרט "בקר וצאן". "בהמה" נתפסת אפוא במשמעותה המצומצמת; היא כוללת רק בעלי חיים, הנכנעים לאדם על פי ייעודם הטבעי - להוציא את חיית הבר

פריצת הגבולות - כניעה ליצר הבהמי

13. בראשית פרק ג, א

(א) וְהַזְנוֹשׁ הָיָה עָרוֹם מִכֹּל זֵוִית הַיְשָׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹקִים וַיֹּאמֶר
אֵל הָאֵשֶׁה אַף כִּי אָמַר אֱלֹקִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגֵּן:

14. ר' יוסף בכור שור בראשית פרשת בראשית פרק ג פסוק א

(א) והנחש היה ערום. בחכמה ובערמה דיבר עם האשה. אף כי אמר אלקים. כלומר: אף כי כל כך חביב זה הגן לפני הקדוש ברוך הוא שהזמין נהרות להשקותו וצה על אדם לשמרו, ואף אמר לו שלא יאכל מפריו אמרה לו האשה: "מכל עץ הגן נאכל", וטובה עשה לנו שלא מנע ממנו רק עץ הדעת לטובתינו, פן נמות, שאינו רוצה שיזיקנו, כי סם - המות הוא, אמר לה: שוטה! לא לטובתכם נתכוון, ולא סם - המות הוא, ולא מות תמותון אם תאכלו ממנו, רק לרעתכם נתכוון, שכל כך הוא טוב שאינו רוצה שתאכלו ממנו, שאם תאכלו ממנו הייתם חכמים וערומים, והייתם כמלאכים להבחין בין טוב לרע להחכים ולהערים, וכל רז לא אנס לכם, אבל אינו רוצה שתבואו לכלל המלאכים.

15. חזקוני ויקרא פרק א פסוק ב

קרבן לה' כלל מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן פרט תקריבו את קרבנכם חזר וכלל אין בכלל אלא מה שבפרט להוציא חיה דאינה נקרבת לפי שלא היתה בכלל ברכה במעשה בראשית מפני הנחש שהיה ראוי לקללה והמביאה עובר.

16. ויקרא רבה (וילנא) פרשת אמור פרשה כו

א"ר שמואל בר נחמני אמרו לו לנחש מפני מה אתה מצוי בין הגדרות אמר להם מפני שפרצתי גדרו של עולם תני רשב"י הנחש פרץ גדרו של עולם תחלה לפיכך נעשה ספקלטור לכל פורצי גדרות.

פרשת ויקרא – סוד הקרבנות

1. ויקרא פרק א, א-ב

(א) וַיִּקְרָא אֵל מִשְׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבָנְכֶם:
רש"י

אדם – למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל, שהכל היה שלו, אף אדם לא תקריבו מן הגזל:

2. יחי ראובן ויקרא עמוד יד

למה מדגיש הקב"ה שאדם יקריב? הרי לא מצאנו במצוות אחרות, שכתוב: 'אדם כי יניח תפילין', 'אדם כי ישמור שבת', 'אדם כי ישמור פסח...'. הן ברור שמדובר באדם. מדוע יש הדגשה מיוחדת על "אדם" בעניין הקורבן?

3. רמב"ן ויקרא פרק א

והענין, בעבור שיצוה אחרי כן בקרבן העוף ובקרבן המנחה, אמר כאן כשיקריב אדם קרבן בהמה יקריב מאלה השנים, ולא חיה ולא שאר בהמות.

4. הדר זקנים ויקרא פרק א

מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן. כתיב בתורה כהניס למנו ענותותו של הקדוש ברוך הוא שלא הטריח ישראל להקריב אלא דבר המלוי כבוד:

5. סימן לבנים ספר שמות עמוד 13

ספר ויקרא פותח בציווי להקריב: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", אי אפשר להתקרב אל הקודש בלי להקריב. כך גם אדם שרוצה להתקרב לחברו, חייב להקריב במקצת את האגו שלו בכדי להקשיב ולהתחשב. המבקש לקנות ערך רוחני ולהטמיעו בפנימיותו, חייב להקריב משהו מהרגליו ויצריו. וכשם שישנה התקרבות אישית, כך ישנה גם התקרבות ציבורית, קרבן ציבור, הניתן על ידי העם כולו. "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם", הבהמות המוקרבות הן בהמות המשק, אלו שהאדם מורגל בהן, והקרבה פונה אפוא אל התכונות המצויות בתוכנו, המורגלות בחיינו .....

הכנת הנפש

6. תלמוד בבלי מסכת תענית דף כז עמוד ב

אמר רב אסי: אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר ויאמר ה' אלקים במה אדע כי אירשנה, אמר אברהם: רבונו של עולם! שמה ישראל חוטאין לפניך אתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה? אמר ליה: לאו. אמר לפניו: רבונו של עולם, הודיעני, במה אירשנה? אמר ליה: קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ונו'. אמר לפניו: רבונו של עולם, תינתן בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם? – אמר לו: כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראין בהן לפני – מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עונותיהם.

7. ישעיהו פרק א, י-יב

(י) שָׁמְנוּ דַבֵּר ה' קִצְיֵי סֹדִים הָאֵוִינוּ תוֹרַת אֱלֹקֵינוּ עִם עֲמֻרָה: (יא) לְמַה לִּי רֹב זְבוֹנוֹתֵי יִמְרָה ה' שְׂבַעְתִּי עֲלוֹת אֵילִים וְזוֹלָב מִרִּיאִים וְדָם פְּרִים וּבָבָשִׁים וְעֲתוּדִים לֹא זִפְפִּיתִי: (יב) כִּי תִבְאוּ לְרֹאוֹת פָּנַי מִי בִקְשֵׁי זֹאת מִיְדָכֶם רְבוֹס זִפְפִּי:
רד"ק

(יא) למה לי רוב זבחיכם – אף על פי שהיו מזבחים ומקטרים בבמות היו מביאים גם כן קרבנו לבית המקדש בחדשים ובמועדי והואיל ואתם עוזבים תורתי למה לי רוב זבחיכם כי לא צייתו אתכם עליהם אלא כדי שתזכרוני ותעלוני על לבבכם תמיד ולא תחטאו

שמים - "והיתה לה' המלוכה". חורבנה של אדם יבוא רק על ידי חורבן העוה"ז. כאשר מביא הקב"ה את העולם למצב שיסודות חיי העולם הזה יתמוטטו: השלווה תתערער, חיי הפרט יהפכו לחיי דאגה, פחד וייסורים, וכל העולם כולו יעמוד תחת אימת הרס וחורבן, אז יתגלה לעין כל, שהתרברבותו של האדם וגאותו על התקדמותו בכיבוש הבריאה, כביכול, מביאים רק לאבדון; אז יכירו את ההעדר וההפסד שבחיי העולם הזה כשהם מרוקנים מכל תוכן רוחני, המובילים רק לכליה ואבדון. כשיתייאש האדם מלהשיג רצונותיו ותאוותיו אז יתגלה אורו של משיח .... שמקום התגלותו של משיח הוא במקום ההעדר של אדם - בסופה; כי רק על ידי השגת ביטול ואפסות העולם הזה, מסוגלים בני אדם להתרומם ולראות במבט רוחני, ותתבטל מלכות אדם, ואז יתגלה אורו של משיח.

כניעה לבהמיות - מסתכלים מה קורה אצל האחר

22. רש"י בראשית פרק ג פסוק א

(א) והנחש היה ערום - מה ענין זה לכאן היה לו לסמוך (פסוק כא) ויעץ לאדם ולאשקו כמות עור וילבישם. אלא למוך מאיזו עילה קפץ הנחש עליהם, ראה אותם ערומים ועוסקים בתשמיש לעין כל ונתאזהר לה:

23. מכתב מאליהו חלק א עמוד 126

יש לאו בתורה שצריך להבין ענינו, והוא לאו דלא תחמוד. איך אפשר שלא יעלה חמוד על לב האדם בשעה שרואה אושר והצלחת חבירו, ואיך שייך על זה אזהרה? אומנם כמש"כ הראב"ע, אם מחשבת הגזילה היה מופרך אצלו מכל וכל לא היה שייך חמוד, כי החמדה באה מחמת שיש עדיין בלבו שאיפה ליכנס בגבול חבירו וליקח את שלו, - החמדה היא הגזילה שבלב ... "אדם כי יקריב מכם", פרש"י "אדם מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל, שהכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל". ... דבר גדול גלו לנו בזה, כי ענין הקרבן הוא להקריב את עצמו - את כל עצמיותו להקב"ה, וזה שייך רק ב"נותן" אבל ב"נוטל" לא שייך קרבן, כי הנוטל אינו נותן בשום אופן, ואין קרבנו קורבן באמת. לפי זה כל זמן שיש שאיפת הנטילה בלב האדם, דהיינו "גזילה שבלב", אין שייך בו קרבן .... ואיך יכול אדם לבוא לבחינת אדה"ר, שלא יהיה שייך אצלו שישאף למה שחוץ ממנו? זה יתכן רק אם ישים כל שאיפתו לרוחניות, כי ברוחניות יש לכל אדם עולם בפני עצמו ואין שייך כלל ליגע בעולם חבירו....

24. כלי יקר ויקרא פרק א פסוק ב

ונראה לפרש שרצה להזהיר כל מקריבי קרבן לה' שלא יכשלו בשני דברים אשר בהם נכשלו קין והבל שהיו ראשונים בהקרבן קרבן, כי קין נכשל במה שהביא מן הפחות והגרוע והוא זרע פשתן והחטאים בנפשותם צריכים להביא נפש הבהמה תמורת נפשם, ובדוחק התיר הקדוש ברוך הוא לעני להביא מנחה שאין בה נפש ומעלה עליו כאילו הקריב נפשו כמו שפירש רש"י על פסוק ונפש כי תקריב מנחה (ב א), והכל אף על פי שהביא מבכורות צאנו מכל מקום לא טוב עשה שלא נתעורר אל הקרבן מעצמו ולא נזדרז למצוה זו מעצמו, רק אחר שראה שהקריב קין קרבן אז נתקנא בו, והבל הביא גם הוא להשוות עצמו אליו

25. שיג ושיח חלק ב עמוד 8

בגופנו אנו כמעט ולא כלום. ברוחנו, אנחנו נוגעים בנצח. יש לנו אפשרות אלוקית. ומכאן ברורה מהותה של ההקרבה, של הממד הפסיכולוגי שלה. מה שאנחנו מקריבים לה' הוא הנפש הבהמית שלנו ... רמז לכך נותנים שלושת סוגי הקרבנות מן החי הנזכרים בפסוק שצייטטנו: בהמה, בקר וצאן. כל אחד מייצג מאפיין חייתי מסוים של נפש האדם.

....

כדי להיכנע לבורא נדרש להקריב את הצד הבהמי שבאדם

17. ספורנו בראשית פרק ג פסוק א

(א) והנחש. "הוא שטן הוא יצר הרע" ... וכבר אמרו זכרונם לברכה שהיה סמאל רוכב עליו, והוא שהכח המתאווה המחטיא יעשה זה באמצעות הכח המדמה המוביל אליו דמיוני התענוגים החומריים, המטים מדרך השלמות המכוון מאת הא-ל יתברך. כי אמנם הכח המתאווה עם דמיוני התענוגים המובילים אליו הם מצוים לכחות הגשמיות הפועלות, ומחטיאים כונת ורצון הא-ל יתברך, כשלא יתקומם עליהם הכח השכלי וימחה בהם, כאמרם זכרונם לברכה עינא ולבא סרסורי דחטאה (ירושלמי ברכות א, ח), אשר על זה הזהיר באמרו "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"

18. דעת תורה ויקרא עמוד טו

אגלה לכם כאן סוד גדול. הלא תדעו כי כל מציאות התאווה אינה ולא כלום, והרי "משביעו רעב", עיקר הכל אינו אלא דמיון ... וצירור לזה חלום, אדם ישן וחולם לו חלומות טובות ונהדרות, האומנם כי בשעת החלום יש לו תענוגים רבים מכל חלומותיו, וסוף כל סוף בעת הקיצו משנתו הוא מיד מריק ואומר: "פו פו", "מה זה היה עמי"? - ומדוע לא? מדוע לא ירצה להיות כל ימי חייו באלה החלומות? אלא דסוף סוף הרי רואה כי לא נשאר אצלו כלום כי אם חלום ריק! הסתכלתי בהכבוד הגדול שעשו להמלך באנגליה, כבוד הכי גדול שיש בעולם, ואמנם כי הכל ודאי קנאו אותו, ואחרי כל זאת, אני ברחמנות הבטתי עליו, כי סוכ"ס מה נשאר אצלך? הכלום יתקיים מה שבידך? הירד אחריו הכבוד?! ....

19. דעת תורה ויקרא עמוד טז

הרוחניות והגשמיות קשורים זה בזה, וכשאמר הכתוב "אם בחקתי תלכו וגו'ונתתי גשמיכם בעתם", וכן "ונתתי עשב בשדך" - אין זה סתם ענין של "זכותים", אלא שכן הוא המציאות האמתית, עוה"ז ועוה"ב קשורים הם זה בזה, והרוחנים פועלים על הגשמיות, והגשמיות תלוים בהרוחניות, כי אחד הם .... והוא הוא סוד הקרבנות, סוד האהבה והרצון עד כדי "ממחה את הקדרה" - הנאה כפשוטה. "את קרבני לחמי" - זהו האמת כפשוטו, שם האמתי של "לחמי" הוא דוקא בקדושה, ברוחניות, ו"לחם" אצלנו הוא רק שם מושאל, "ריח ניחוח" - ודאי, אהבה ודבקות באמת, והוא הסוד שכביכול נהנה מעולם הזה, סוד הטעם שיש לו פה בעולם ....

20. אור החיים ויקרא פרק ט

וראיתי לתת לב בענין לפי מה שקדם לנו (תנחומא שפטים) כי נשבע ה' להעמיד העולם וברואיו במשפט, וכל האומר הקדוש ברוך הוא וותרן יותרו בני מעיו (ירושלמי שקלים פ"ה ה"א), אם כן אם הנפש החוטאת משפטה היא תמות כמאמר הנביא (יחזקאל יח ד) איך יביא קרבן ויפטר, ונראה כי טעם נכון יש בדבר על פי המשפט, כי כשהאדם חוטא אין בחינתו בחינת אדם, על דרך אומרם ז"ל (סוטה נ א ג א) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, ונעשה בהמה וביום שחזר בתשובה רוח היא באנוש ועלה ממדריגת בהמה למדריגת אדם, האם ראוי הוא להמית אדם זה תחת בהמה, לזה יביא דוגמת החוטא שהוא בהמה וישתתף עמה בצער החושב כי ראוי הוא לעשות בו משפט זה, וכפי זה חלק רוח המרגיש הוא מציל את האדם בהערה זו...

21. מכתב מאליהו חלק ג עמוד 204

סופה של המלכות הרביעית אינו דומה לסופן של כל המלכויות האחרות וכך איתא במדרש: "ואת החזיר זו אדם; והוא גרה לא יגר - שאינה גוררת מלכות אחריה. ולמה נקרא שמה חזיר - שמחזרת עטרה לבעליה הדא הוא דכתיב: "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה".

מלכות אדם אינה גוררת אחריה מלכות אחרת, מאחר וכח שליטתה הוא עד לסוף הנהגת העולם הזה - עד ימות המשיח. "ומחזרת עטרה לבעליה", כלומר, מלכות משיח צומחת ומתגלה מתוך מלכות אדם. שעל ידי חורבנה של מלכות אדם עולה ומתגלה מלכות

בהמות המשק, אלו שהאדם מורגל בהן, ההקרבה פונה אפוא אל התכונות המצויות בתוכנו, המורגלות בחיינו. בדרך זו ניתן להסביר גם את דברי ה'הדר זקנים' (כמובן שאין זה הפשט בדבריו), כשהתורה מצווה אותנו להקריב משהו מאיתנו, מהתכונות שלנו, מהאישיות שלנו, אין היא מבקשת שנלך ונחפש רחוק, אלא ניקח את הדברים השלייליים בהם אנו מורגלים ואותם נקריב ובהקרבתם נתקרב לקב"ה. עלינו לברר מה מסמלים הבהמה, הבקר והצאן ומתוך כך נבין מדוע אנו מצויים להביא את הקורבן דווקא מהם.

כוונת הלב במעשה הקורבן

6 – טרם נבוא לברר את הדברים עלינו להתבונן מתוך איזו גישה אנו צריכים לבוא בשעה שאנו מקריבים את הקורבן. במסכת תענית מובאת מימרא של רב אסי ממנה ניתן ללמוד על חשיבות הקורבנות – "אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ". רב אסי מוכיח את שיטתו מהדו שיח של הקב"ה עם אברהם. אברהם מבקש מהקב"ה "הודיעני במה אירשנה? והקב"ה משיב: "קחה לי עגלה משולשת ועז משולשת (כלומר קורבן), אברהם שלא דאג רק לעצמו שאל את ריבונו של עולם, כל זה יפה בזמן שבית המקדש קיים, אך בזמן שאין בית המקדש קיים "מה תהא עליהם?" הקב"ה משיב לאברהם: כבר תקנתי להם סדר קורבנות (הכוונה לקורבנות שאנו אומרים או לפחות אמורים לומר... קודם התפילה) בזמן שקוראים בהם לפני מעלה אני עליהם כאלו הקריבום לפני ואני מוחל להם על כל עוונותיהם. הקורבנות כל כך חשובים עד שגם כאשר הם בטלים כשבית המקדש חרב הקב"ה מוצא להם תחליף. הצורך למצוא תחליף מלמד אותנו עד כמה קיום העולם תלוי במעשה הקורבנות וכמו שפתח ואמר רב אסי - "אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ".

7-8 – עלינו לדעת שוודאי אין דברי רב אסי נאמרים כאשר הקורבן בא כמעשה טכני ללא הכנה פנימית. וכמו שאנו מוציאים בדברי הנביא ישעיהו: "שמעו דבר ה' קציני סדום האזינו תורת אלוקינו עם עמורה. מה לי רוב זבחים יאמר ה', שבעתי עולות אילים וחלב מריאים ודם פרים וכבשים ועתודים לא חפצתי. כי תבואו לראות פני מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי?" הרד"ק מברר שהעם לא ביטל את מעשה הקורבנות, הם היו מזבחים ומקטרים בבמות והיו מביאים קורבנות לבית המקדש במועדים, אלא שהכל היה חיצוני ועל כך בא הקב"ה בטענה ואומר "לא ציוויתי אתכם על הקורבנות אלא כדי שתזכרוני ותעלוני על לבבכם תמיד וכך לא תחטאו". הנביא מיכה אומר את הדברים בצורה חריפה יותר ומפורטת יותר. לאחר שהנביא אומר שאין שום טעם בקורבנות כשהם באים רק כאקט דתי ללא שום כוונה פנימית הוא ממקד את העשייה החיובית ואומר – הגיד לך מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלוקיך". הקב"ה רוצה את הלב שלנו!! הקרבת הקורבן הוא דרך ואמצעי לפתוח את הלבבות, אך כשהקורבן מובא רק כמעשה חיצוני ללא שום לב אין בו שום עניין!!

9-10 – בקורבן מנחה אנו מוציאים ביטוי שלא מצאנו בשום קורבן "ונפש כי תקריב קרבן מנחה...". ר' יצחק שואל "מפני מה נשתנית מנחה שנאמר בה נפש? אלא אמר הקב"ה, מי דרכו להביא מנחה? עני! מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו לפני.

"צאן" מייצג את אינסטינקט העָזָר: הדחף החזק לנוע בכיוון מסוים מפני שאחרים עושים כך. הדמויות הדגולות של היהדות - אברהם, משה, הנביאים - הצטיינו בדיקוּ בכך: ביכולת שלהם לעמוד מחוץ לעדר; היות אחרים, לערער על אלילי הזמן, לסרב להרכין ראש בפני אופנות רעיונות בנות הרגע. זה גם עומק משמעותה של הקדושה ביהדות. קדוש הוא דבר נבדל, שונה, נפרד, מובחן....

שעבוד לעבודה – הסחת דעת מהמטרה

26. רש"י הירש ויקרא פרק א

כבר הראינו במאמרנו "קווי יסוד לסימבוליקה יהודית" (ראה גם פי' בראשית טו, ט - כא), שבעלי חיים מופיעים במקרא כסמלים לתכונות אדם. בקר (פר ועגל) מבטא את האדם הפועל, העובד את עבודת קונוה;

27. באר הפרשה כי תשא עמוד א תשפ

בפרשת 'כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם. ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע וז"ל. הנה 'תשא' לשון הגבהה הוא. ויש לרמז, למשל, הטובע בים - כל זמן שראשו מבחוץ ואינו משוקע בתוך הים לא יזיק לו. כמו כן ייאמר גבי 'פרנסתו של אדם' אשר נמשלו לים (כדאיתא 'קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף', פסחים קיח). והדאגות וטרדת הפרנסה הם גלי הים, והעיקר לשמור ולהגביה את ראשו - שהראש לא יהיה משוקע בתוך גלי הים. וזהו 'כי תשא את ראש בני ישראל' העיקר להגביה הראש והמוח לפקודי ה'. וממילא אף שהגוף עוסק בפרנסה גופא בתר רישא גרידא עכ"ל. וכן ביאר הרה"ק מקאצק זי"ע בקרא 'יגיע כפיך כי תאכל', כי בדווקא אמר יגיע כפיך ולא יגיע ראשך, לומר, שאף שפעמים ועל האדם להתעסק בפועל ידיו, לצורך פרנסתו או לשאר עניינים, מכל מקום יראה לעסוק בהם רק בידי, ואילו ראשו ומחשבתו לא ישקעו יחד עם ידיו בפועל הגשמי.

סיכום

1-2 – השבת אנו מתחילים את ספר ויקרא המכונה גם ספר הקורבנות. פרשיותיו הראשונות של הספר עוסקים בסוגי הקורבנות השונים. הציוי הראשון בספר פותח בסגנון שונה מציויים אחרים - "אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם". שואל בעל ה'יחי ראובן', למה מדגיש הקב"ה שאדם יקריב, הרי במצוות אחרות לא מצאנו שנכתב: 'אדם כי יניח תפילין' שהרי ברור שמדובר באדם ואם כן מדוע בעניין הקורבן יש הדגשה מיוחדת על "אדם"?

3-5 – הרמב"ן מדייק ממה שנאמר "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן, שדווקא מאלו עלינו להביא את הקורבן אבל לא מן החיה. מדוע אין להביא קורבן מן החיה? בספר 'הדר זקנים' מבעלי התוס' מברר שכיון שהבהמה מן הבקר ומן הצאן מצויים אצל האדם לא רצה הקב"ה להטריח את ישראל וציווה אותם להביא ממה שמצוי בידם. ניתן להבין את תירוץ של ה'הדר זקנים' כפשוטו אך אפשר להתבונן ולמצוא עומק נוסף. הרב קשתאיל בספרו 'סימן לבנים' מברר שמשמעות המילים "אדם כי יקריב מכם קורבן לה'" היא שאי אפשר להתקרב אל הקודש מבלי להקריב משהו מאיתנו, כשם שאדם שרוצה להתקרב לחברו חייב להקריב במקצת את האגו שלו בכדי להקשיב ולהתחשב, כך המבקש לקנות ערך רוחני חייב להקריב משהו מהרגליו ויצריו. על פי הבנה זו ניתן להסביר שהתורה מצווה אותנו להביא דווקא מן הבקר ומן הצאן משום שבהמות אלו הן

ככלי לעבוד את ה' וכפי שאומר ר' ירוחם שבאמת הרוחניות והגשמיות קשורים זה בזה וכמו שאומר הכתוב "אם בחוקותי תלכו ... ונתתי גשמיכם בעתם". זו המציאות האמתית!!! עולם הזה ועולם הבא קשורים זה בזה. הרוחניות פועלת על הגשמיות והגשמיות תלויה ברוחניות. מוסיף ר' ירוחם וכותב שזהו כל סוד הקורבנות. כשהתורה אומרת "את קרבני לחמי" זה כפשוטו ממש!! רגילים אנו לחשוב שהמילה "לחמי" שאולה מהלחם שאנו מכירים, אך ההפך הוא הנכון "הלחמי" האמתי הוא בקרבן ואצלנו הוא שם מושאל. ...

20 – האוה"ח הקדוש שואל קושיא גדולה. במדרש מובא שנשבע ה' להעמיד העולם וברואיו במשפט, וכל האומר הקב"ה וותרן יותרו בני מעיו, ואם כך הנפש החוטאת צריכה למות ואיך יתכן שיביא קורבן ויתכפר לו? אלא שבשעה שהאדם חוטא הוא אינו בבחינת אדם אלא בחינת בהמה וכשחוזר בתשובה הרי שהוא חוזר להיות בחינת אנוש ועלה ממדרגת בהמה למדרגת אדם ואין ראוי להמית אדם תחת בהמה. דברי האו"ח האלו הם כקילורין לעניינם!!! כאשר אדם הולך אחר תאוותיו ותשוקותיו אין שום הבדל בינו לבין הבהמה הוא והבהמה חד הם!! בקורבן כביכול האדם מקריב את הצד הבהמי שלו וחוזר להיות במדרגת אדם. במקור 6 ראינו שאלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ. כאשר בני האדם הם במדרגת בהמה אין שום טעם להחזיק את העולם. העולם נברא כדי להיטיב עם הברואים ולרומם אותנו ובשעה שהברואים משתמשים בעולם לצורכיהם התאוותנים הרי שיש כאן השחתה של העולם.

21 - הרב דסלר מחבר את הדברים למאורעות שעוברים עלינו בימים אלו. הדברים של הרב דסלר כאלו נכתבו היום, אנו רואים אותם מתקיימים אחת לאחת. נביא את הדברים כלשונם: "סופה של המלכות הרביעית אינו דומה לסופן של כל המלכויות האחרות וכך איתא במדרש: "ואת החזיר זו אדום; והוא גרה לא יגר – שאינה גוררת מלכות אחריה. ולמה נקרא שמה חזיר - שמחזרת עטרה לבעליה הדא הוא דכתיב: "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה". מלכות אדום אינה גוררת אחריה מלכות אחרת, מאחר וכח שליטתה הוא עד לסוף הנהגת העולם הזה - עד ימות המשיח. "ומחזרת עטרה לבעליה", כלומר, מלכות משיח צומחת ומתגלה מתוך מלכות אדום. שעל ידי חורבנה של מלכות אדום עולה ומתגלה מלכות שמים - "והיתה לה' המלוכה". חורבנה של אדום יבוא רק על ידי חורבן העוה"ז. כאשר מביא הקב"ה את העולם למצב שיסודות חיי העולם הזה יתמוטטו: השלווה תתערער, חיי הפרט יתפכו לחיי דאגה, פחד וייסורים, וכל העולם כולו יעמוד תחת אימת הרס וחורבן, אז יתגלה לעין כל, שהתרברבותו של האדם וגאותו על התקדמותו בכיבוש הבריאה, כביכול, מביאים רק לאבדון; אז יכירו את ההעדר וההפסד שבחיי העולם הזה כשהם מרוקנים מכל תוכן רוחני, המובילים רק לכליה ואבדון. כשיתייאש האדם מלהשיג רצונותיו ותאוותיו אז יתגלה אורו של משיח .... שמקום התגלותו של משיח הוא במקום ההעדר של אדום – בסופה; כי רק על ידי השגת ביטול ואפסות העולם הזה, מסוגלים בני אדם להתרומם ולראות במבט רוחני, ותבטל מלכות אדום, ואז יתגלה אורו של משיח."

מבהיל!!! כבר אמרנו שמגפת הקורונה אומנם פוגעת גם בגוף, אבל באחוזים הפגיעה מינורית לעומת זאת מה שנפגע זו הכלכלה, כל העושר בכל העולם מקבל משמעות אחרת, אם לפני הקורונה אדם חיפש עושר, היום הוא מחפש מהיכן להתקיים. אם לפני הקורונה אדם היה כל היום מחפש מקומות בילוי, היום הוא רק רוצה לצאת למקום עבודתו ולחזור חזרה לביתו. הדרישות של האדם נעשות צנועות יותר ופשוטות יותר.

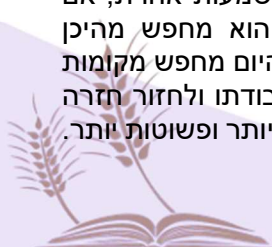
קורבן מנחה הוא הקורבן הזול ביותר שיש, אלא שלעני זה קשה, לעני כל פת לחם חשובה, ולמרות הצורך הגדול שלו הוא מוותר על צרכיו האישיים ומקריב אותם לה'. העני בא עם כל הלב שלו, העני באמת מקריב את עצמו ומשום כך קורבנו כל כך רצוי לפני אלוקים.

הכנעת הלב

11-16 - הספורנו מתחיל לחבר אותנו לתחושה איתה אנו צריכים לבוא כשאנו באים להקריב את הקורבן. המקריב צריך לבוא בווידי דברים והכנעה. הקב"ה חפץ רק בקורבן הבא מתוך הכנעה. משום כך אומר הרש"ר הירש מצווה אותנו התורה להביא דווקא מן הבהמה ולא מן החיה, הבהמה היא בע"ח שבמהותו נכנע לבעליו לעומת החיה שאינה נכנעת. ביטוי לכך שהחיה אינה נכנעת מוצאים אנו כבר בבריאת העולם - "והנחש היה ערום מכל חית השדה ... ויאמר אל האשה אף כי אמר אלוקים לא תאכלו מכל עץ הגן". מברר ר' יוסף בכור שור מבעלי התוספות שהנחש נכנס עם חווה בדברים, חווה טענה שרצון הבורא הוא להיטיב עם הנבראים וגם הציווי שלא לאכול מעץ הדעת טוב ורע הוא אך ורק לטובתם, אך הנחש לעומתה טען שאולי יש הרבה דברים טובים, אבל הציווי לא לאכול מעץ הדעת אינו לטובתם וכל המניע לציווי הוא כדי שלא יבואו לכלל מלאכים. בשיח הזה אנו רואים עד כמה הנחש מבטא את חוסר הכניעה לבורא. הנחש הוא הראשון שפרץ את הגדר. משום כך אומר החזקוני שאסור להביא קורבן מהחיה - "לפי שלא היתה בכלל ברכה במעשה בראשית מפני הנחש שהיה ראוי לקללה". וכפי שביארנו הקללה באה לו מחמת של נכנע לפני הבורא. ומשום כך אמרו חכמים ש"כל פורץ גדר ישכנו נחש", שהרי הנחש הוא היה הראשון שמרד ופרץ את הגדר ולכן עונשו של כל פורץ גדר שישכנו נחש, וכמובא במדרש בשם רשב"י: "הנחש פרץ גדרו של עולם תחלה לפיכך נעשה ספקלטור לכל פורצי גדרות".

כדי להיכנע לבורא נדרש להקריב את הצד הבהמי שבאדם

17-19 - הספורנו מביא את דברי חז"ל שהנחש הוא שטן הוא יצר הרע. עניינו של היצר לעורר באדם את הכוח המתאוה והמחטיא וזאת הוא עושה על ידי הכוח המדמה שמצייר לאדם דמיוני התענוגים החומרניים המטים מדרך השלמות וכל זמן שהאדם לא יגביר את הכוח השכלי על הכוח המדמה יבוא לכלל טעות ומשך אחר תענוגי העולם הזה. אך כשיעורר האדם את הכוח השכלי יבין שכל הכוח המתאוה באמת אינו כלום!! וכפי שאומר ר' ירוחם שכשם שבשעה שאדם הולך לישון וחולם חלומות טובים ונהדרים, בשעת החלום יש לו תענוגים גדולים סוף כל סוף כשמתעורר ומבין שהכל היה חלום אין לו שום רצון לחזור לאותם תענוגים משום שמבין שלא נשאר לו מאומה כי אם חלום ריק, כך בדיוק הם הדברים בענייני התאוות וראיה לכך שהרי לעולם אין מרגיש האדם תחושת שובע מהתאוות, ולהפך ככל שהוא מוציא את תאוותיו אל הפועל כך הוא מתמכר ונעשה יותר רעב וכמאמר חז"ל "משביעו רעב", תחושת הרעב והחוסר סיפוק מלמדת עד כמה התאוה אין בה ממש ואינה אלא דמיון אחד גדול. כשהתורה מצווה אותנו להביא קורבן מן הבהמה משמעות הדברים היא שאנו נדרשים להקריב את הצד הבהמי שלנו לטובת עבודת ה'. כפי שאמרנו בתחילת השיעור הקורבן מקרב את האדם לבורא והתנאי הראשון לקרבה הוא לרתום את הצד הבהמי שלנו לעבודתו יתברך. אין זה אומר שאנו מבטלים את התאוות, אלא שאנו משתמשים בתאוות

שעבוד לעבודה – הסחת דעת מהמטרה

26-27 – הרש"ר הירש מבאר שהבקר מבטא את האדם הפועל. בתקופות קדומות הפר היה כלי העבודה העיקרי, בו עובדים וחורשים את השדה, כל מהות הפר היא עבודה. אומנם הרש"ר הירש לקח את הדברים לכיוון חיובי, אך עבודה עם כל הטוב שבה שהרי אדם לעמל יולד, אם האדם שוקע בעמלו מבלי להתבונן בשאלה "מה ה' אלוךך דורש מעמך", הרי שהעבודה תהפוך לו לרועץ. הרב בידרמן מביא את הסברו של ה"דברי ישראל" לפסוק "כי תשא את ראש בני ישראל". "תשא" הוא לשון הגבהה ויש כאן רמז שעל האדם כל הזמן לדאוג שראשו יהיה מורם, למשל אדם שטובע בים כל זמן שיצליח להחזיק את ראשו מחוץ למים לא יטבע וכן הם הדברים בפרנסה, אילו אדם ישקע בפרנסה ולא יחזיק את ראשו למעלה הרי שהוא יטבע בעמלו ויסיח דעתו מעבודת הבורא וכן ביאר הרה"ק מקאצק את הפסוק 'יגיע כפיך כי תאכל', כי בדוקא אמר יגיע כפיך ולא יגיע ראשך, לומר, שאף שפעמים ועל האדם להתעסק בפועל ידיו, לצורך פרנסתו או לשאר עניינים, מכל מקום יראה לעסוק בהם רק בידי, ואילו ראשו ומחשבתו לא ישקעו יחד עם ידיו בפועל הגשמי.

פעמים רבות אדם עוסק לפרנסתו, ככל שהזמן עובר הוא שוקע עוד ועוד, הצרכים הכלכליים גדלים והאדם מוסיף עוד ועוד עבודה, עד שלאט לאט הוא שוכח את המחויבות שלו לבורא, שוכח את הקביעת עיתים, שוכח את התפילות במנין וכו'. בהקרבת הפר אנו באים להקריב לריבונו של עולם את השקיעה

בעולם הפרנסה, לא שאנו לא רוצים שאדם יעבוד לפרנסתו, להפך, חובתו של כל אדם לפרנס את משפחתו בכבוד, כל שאנו באים לומר הוא שגם כשאנו עוסקים לפרנסתנו הראש יישאר מעל המים, שלא נסיח את דעתנו מהבורא!!

חברים יקרים

מטרת הקורבן לקרב אותנו לבורא. ראשית עלינו להביא את הקורבן עם הלב ולא רק כאקט דתי. הקורבן מבטא הכנעה לבורא. ללא הכנעה אי אפשר להתקרב. הכנעה מבטאת ויתור מצד המקריב למען שמו יתברך. התורה מצווה אותנו להביא קורבן מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן ולא מן החיה. החיות ברובן מבטאות חוסר כניעה ומשום כך אין להביא קורבן מן החיה לעומת הבהמה שמצויה במשק של האדם, מבטאת כניעה גמורה לבעלים. הבהמה מסמלת את הצד הבהמי, הצד הייצרי של האדם. בהקריבנו את הבהמה אנו מוותרים על ניצול הכוח הבהמי לרעה ומשעבדים את ייצרנו לעבודתו יתברך. הבקר מבטא את העמל, עמל הוא דבר חיובי, אך בהקריבנו את הפר אנו מוותרים על שקיעה בעמל שגורמת להסחת הדעת מהבורא. הצאן מבטא את ההליכה בעדר, כדי לעבוד את ה' באמת צריך לעשות את מה שנכון ולא ללכת אחרי העדר. בהקריבנו את הצאן אנו מוותרים על ההליכה אחרי העדר ומקבלים על עצמנו להיות קשובים לנשמה שבתוכנו.

המשבר העולמי שאנו חווים היום שובר את כל הכלכלה העולמית. הכלכלה המפותחת הביאה להעצמת חיי תענוגות, הצד הבהמי של האדם הלך והתפתח וככל שהצד הבהמי מתפתח הצד הנשמתי נעשה נסתר. המשבר הנוכחי מחזיר את אור הנשמה למקומה הנכון. בדרך זו יעבור הכתר ממלכת אדום המבטאת את ההליכה אחרי התאוות למלכות ישראל שבאה לפרסם את שם ה' בעולם. מתוך כך נזכה כולנו בקרוב ממש לראות באורו של משיח מתגלה בשיא תפארתו ובמלא עוזו!!

רפואה שלמה לחולים המשך בריאות לבריאים ולכולנו שתהיה שבת שלום!!!

המקומות הראשונים שנסגרו הם מקומות הבילוי, המדינה שכרגע הכי נפגעה היא איטליה, ברומא עיר הבירה של איטליה יושב המשיח ומחכה להגלות. רומא שייכת למלכות אדום. פירוש המילה קורונה היא "כתר" הכתר עובר מאדום למלכות ישראל. כל העולם עובר תהפוכות והתהפוכה העיקרית כפי שכתבנו היא בממון בתאוות וביצרים. העולם עובר שינוי והשינוי יטביע את חותמו. ככל שנפנים את הדברים מהר יותר כך המצב ילך וישתפר.

אם נסכם את החלק הזה של השיעור נאמר שכשאנו מצווים להביא מן ה'בהמה' כוונת הדברים שאנו מקריבים לריבונו של עולם את הבהמיות שבנו. כדי להיות עובד ה' על האדם להשתמש בענייני העולם הזה בצורה מדודה, מעודנת ומחושבת מתוך כוונה לעבוד אותו יתברך. כעת נותר לנו לברר מה משמעות הבקר והצאן.

כניעה לבהמיות - מסתכלים מה קורה אצל האחר

22-25 – על הנאמר "והנחש היה ערום" שואל רש"י לשם מה התורה היתה צריכה לספר לנו את העובדה הזו ומה עניינו לכאן? אלא שהתורה באה ללמד אותנו "מאיזו עילה קפץ הנחש עליהם - ראה אותם ערומים ועסוקים בתשמיש לעין כל ונתאוה להם". מדברי רש"י אנו למדים שהגורם הראשי לכל הבלגן היה שהנחש הסתכל מה קורה אצל אחרים, ומכאן עלינו ללמוד שכאז כן היום כאשר אדם מסתכל מה קורה אצל האחר זה מרחיק אותו מהקב"ה, מרחיק אותו מנשמת עצמו ומקרבו לצד הבהמי הייצרי שלו. אומר ה'מכתב מאלוה' שזהו היסוד של איסור 'לא תחמד'. שואל הרב דסלר, איך אפשר שלא יעלה חמוד על לב האדם בשעה שרואה אושר והצלחת חבירו, ואיך שייך על זה אזהרה? אלא שכפי שביאר הא"ע כאשר מחשבת הגזילה אצל האדם היא דבר מופרך מכל וכל לא יהיה שייך אצלו חימוד כי החמדה באה מחמת שיש עדיין בלבו שאיפה להכנס בגבול חבירו וליקח את שלו, - החמדה היא הגזילה שבלב. הרב דסלר מחבר את הדברים לרש"י שהבאנו בתחילת השיעור. התורה באומרה "אדם כי יקריב מכם" ומפרש רש"י מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל אף אתם אל תקריבו מן הגזל", כוונת הדברים שכאשר אדם בא להתקרב אל הקב"ה על ידי הקורבן עליו להקריב את התכונה של הסתכלות על האחר, אחד הדברים המעכבים ביותר בעבודת ה' זו הנקודה של ההסתכלות על האחר, האדם לא מודע לעצמו, לא מחובר לעצמו ובטח לא מחובר לנשמתו. הכלי יקר אומר שזה היה חטאו של הבל שעל אף שהביא מבכורות צאנו כלומר מהמובחר שבצאן, מכל מקום ההתעוררות לקורבן באה לו רק מחמת שראה את קין מקריב. על פי זה מסביר הרב זקס מדוע אנו מצווים להביא קורבן דווקא מן הצאן. צאן מייצג את אינסטינקט העדר, הדחף החזק לנוע בכיוון מסוים מפני שאחרים עושים כך. הדמויות הדגולות של היהדות - אברהם, משה, הנביאים - הצטיינו בדיוק בכך: ביכולת שלהם לעמוד מחוץ לעדר; להיות אחרים, לערער על אלילי הזמן, לסרב להרכין ראש בפני אופנות רעיונות בנות הרגע. זה גם עומק משמעותה של הקדושה ביהדות. קדוש הוא דבר נבדל, שונה, נפרד, מובחן....

כעת מובן לנו מדוע התורה מצווה אותנו להביא קורבן מן הצאן, כדי לומר לנו שלהתקרב לה' צריך לנטוש את תופעת העדר. נשאר לנו לברר מה מבטא ה'בקר'.

